

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

Selv om man måske skulle tro det, er der ikke kommet et nyt lokalhistorisk arkiv i Thy. Thisted byhistoriske Arkiv skiftede i 1981 navn til Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune. Overskriften måtte svare til indholdet, og da arkivet dels rummer samlinger, der har tilknytning til hele kommunen, og dels også har til opgave at virke for kommunen som helhed, var navneforandringen en selvfølge.

Vi har med glæde kunnet konstatere, at der rundt omkring nu virker grupper og foreninger i en del af de gamle landkommuner, som gør et stort lokalhistorisk arbejde. Vi har søgt at gøre deres og arkivets virke til en fælles enhed gennem gensidig kontakt og hjælp.

Arkivets samarbejde med Snedsted Håndværker- og Borgerforening i forbindelse med en billedindsamlingskampagne må fremføres som et glimrende eksempel herpå. Sidste efterår tog en gruppe fra foreningen fat på at ”støvsuge” Snedsted sogn for gamle billeder og film. Der blev slået på tromme for projektet både gennem lokalradioen, i aviserne og ved opsætning af plakater samt ved utallige besøg hos private, der gerne ville deltage. Dermed skabtes efterhånden grundstammen i den samling Snedsted-billeder, som nu er ordnet, registreret og tilgængelig både på biblioteksfilialen i Snedsted og på arkivet i J. P. Jacobsens Hus. Vi vil samtidig gerne rette en tak til både de, der har bidraget med fotos og de, der har gjort et stort arbejde for at identificere motiverne.

Tilsvarende er de lokalhistoriske billedsamlinger, som er blevet indsamlet af foreninger i Østerild og på Hannæs, også tilgået arkivets billedarkiv i kopi.

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune er medlem af den landsdækkende organisationen Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver (SLA) og varetager formandsposten i SLAs amtskredsorganisation. I tilknytning til denne opgave påtog arkivet sig i fællesskab med Lokalhistorisk Arkiv for Morsø Kommune at arrangere og gennemføre et tredages kursus for Dansk Historisk Fællesforening i april måned på Sallingsund Færgetro. Kursets navn var ”Lær at arbejde med din lokalhistorie”, og formålet var at give kursisterne lejlighed til at bearbejde de mange lokalhistoriske kilder, der indsamles, til en fremstilling. Selve uddannelsen i registreringsteknikken var emnet for et andet regionalt kursus, der med SLA i Viborg Amt som arrangør blev holdt i Skive tidligere på året.

En del har i vinterens løb bemærket, at der har været annonceret med ”Åbent Hus”-aftener i J. P. Jacobsens Hus

den første onsdag i hver måned. Der var et forsøg, der blev indledt, fordi en del mennesker havde givet udtryk for ønsket om at kunne mødes med andre og få lejlighed til at benytte faciliteterne uden for den normale åbningstid. Det er blevet til mange ekstra besøgende, nogle som blot har kigget ind for at se, hvad det hele gik ud på, og nogle som har brugt aftenene til arbejde og diskussion. Åbent Hus arrangementerne er blevet et fast indslag i arkivets virke, og vi vil i den kommende vinter tage initiativ til, at der lejlighedsvis bliver mulighed for at høre foredrag og lignende.

Et er at indsamle og opbevare kilder til egnens historie. Et andet er at kunne finde de relevante kilder eller oplysninger frem på forespørgsel. Derfor udføres der løbende et omfattende arbejde med registrering og udarbejdelse af registre. Således er billedsamlingen efterhånden blevet gjort meget anvendelig, ved at der er udarbejdet søgeregistre på både navne, stikord og emner. Det er muligt på et øjeblik at konstatere, om det eller den findes afbildet i en eller anden sammenhæng.

Tilsvarende har vi indledt et nyt system til avisregistrering, der både er mere effektivt og hurtigere at udarbejde i det daglige. Det skulle give mulighed for at påbegynde en registrering af aviserne tilbage i tiden og dermed ad åre at dække en avisregistrering helt tilbage til 1824. Den nuværende udklipsamling, der for de ældre årganges vedkommende er utilstrækkelig, ophører omkring 1940.

Blandt de afleveringer, der er indgået til arkivet i årets løb, hører fotograf Steffensens meget store samling af negativer, der dækker hans virksomhed som fotograf i Thy fra begyndelsen af halvtredserne og til dags dato. Steffensens fotovirksomhed er meget omfattende og dækker egnen fotografisk lige fra portrætter over reportage til luftfotos. Negativerne er journaliserede og nu ordnet med et søgesystem. Et væsentligt tilskud til billedsamlingen.

Gjersbøl-Hundborg Mose. Tørvegravning i 1910. Nr. 4 fra venstre er Jens Jensen, de øvrige er uidentificerede

Også kilderne til kommunens skolehistorie har fået en plads i arkivet. Vi har i samarbejde med kommunen indsamlet skolearkiver fra næsten alle distrikter. Hele indsamlingen skulle være afsluttet i løbet af året. Når arbejdet er tilendebragt, bliver det muligt at lave en vandrestilling med ”Skolen i Thy” som emne. Ligeledes har arkivet systematisk fremskaffet det nødvendige

kildemateriale til en belysning af ejendomshistorien både på land og i by. Endnu mangler vi kopier af registrene for landsognene, men også disse vil blive anskaffet, når Landsarkivet i Viborg har afsluttet en sikkerhedsfotografering.

Endelig må det også nævnes, at fru Ida Svalgaard har overladt afdøde toldinspektør Robert Svalgaards store og velordnede samling til arkivet. Dermed vil den store indsats, Robert Svalgaard gjorde for huset, fortsætte til gavn for hans eftertid.

Den første af en kommende række af oversigter over sammenhængende grupper af arkivalier er blevet trykt i år. Vi startede med at udgive et hæfte over de kirkebøger og folketællingslister, som er tilgængelige på arkivet. Senere er det planen at udgive en publikation med en vejledning til ejendomshistoriens kilder med en oversigt over de, der er tilgængelige her på stedet.

Omkring nytårstid udkommer afdøde arkivar Torsten Balles tingbogsekstrakter i bogform. Udgivelsen bliver en bog på ca. 1200 sider inklusive registre. Det er resultatet af et samarbejde mellem os og Dansk Historisk Håndbogsforlag. Torsten Balles arbejde med tingbøgerne er meget omfattende og den ekstrahering, der er foretaget fra hans hånd, har åbnet tingbøgerne for den, som vil have svært ved at læse de vanskeligt tilgængelige originaler.

Repræsentanter fra Amtsmuseumsnævnet og SLA i Viborg Amt arbejder i øjeblikket sammen om at komme med et udspil til belysning af de problemer og muligheder, der findes i tilknytning til et nærmere samarbejde mellem museer og arkiver. Det er bl.a. spørgsmålet om fælles arbejdsopgaver og afgrænsning af samlingerne. Formålet

med udvalgsarbejdet er at få museums- og arkivinstitutionerne til at fungere som en fælles helhed på det kulturhistoriske område og gøre arbejdet effektivt, således at ressourcerne udnyttes mest muligt.

På amtsplan arbejdes der ligeledes med iværksættelse af en fælles amtslig indsamlingskampagne til bevarelsen af kilderne til de folkelige bevægelser historie. Det vil blive et projekt af et par års varighed, som kun vil kunne gennemføres med væsentlig økonomisk støtte fra amtet.

I mindre målestok håber vi på at kunne tage initiativ til at få ældre mennesker i gang med at skrive eller indtale erindringer. Mange ældre medborgere har ofte rige fortælleevner og et spændende liv at berette om. Vi vil forsøge at få lokket disse evner frem og støtte de, der måtte have lyst til at gå i gang.

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune er en afdeling af biblioteket. Henvendelser til arkivet kan ske via biblioteket og dets filialer eller direkte til arkivet, som har til huse i J. P. Jacobsens Hus, J. P. Jacobsens Plads, Thisted. Arkivet er åbent fra tirsdag til fredag mellem kl. 13.30 og 17.00. Det faste personale udgøres af bibliotekar Birgit Høyrup, billedarkivar Henny Sørensen og arkivar Orla Poulsen. Arbejdsmæssigt er arkivet normeret til 40 timer ugentlig. Disse arbejdstimer varetages tilsammen af det faste personale.

Også i indeværende år har arkivet haft stor glæde af den flittige arbejdskraft, som unge arbejdsledige har tilført huset.

Orla Poulsen.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og V. Hanherred 1981, side 114-118).